

TUNTOSARVI

Nro 30 1987

TUNTOSARVI

Kuulonäkövammaisten lehti
Ilmestyy 48 kertaa vuodessa, perjantaisin
Nro 30/1987
13. vuosikerta

JULKAISIJA
Suomen Kuurosokeat ry.

PÄÄTOIMITTAJA
Heli Reinikainen

TOIMITUKSEN OSOITE
Suomen Kuurosokeat ry.
Mäkelänkatu 50, 00510 Helsinki
puh. (90) 77041/213

Puheenjohtajan palsta	1
Kuurosokeiden henkilöiden oikeuksien julistus	4
Lukijan palsta	7
Tuntosarven julkaisutapa	1
Ilmoitukset	15
Nimipäiväonnittelut	16

TUNTOSARVI

21.8.1987

Puheenjohtajan palsta

Hyvää syksyn alkua! Toivottavasti tämä kesä on taas antanut uusia virikkeitä, ystäviä, uusia ideoita ja voimia.

Yhdistyksen työntekijöille ja johdolle syksy on budjetintekoaikaa ja ensivuoden toiminnan suunnittelua.

Kaikki toiminta vaatii aina uudelleen arviointia ja kehittämistä, työntekijöiden ja kuurosokeiden yhteistyön merkityksen arvioimista.

Vammaisjärjestöjen tehtävä on edunvalvonta yhteiskunnassa. Työntekijät mielletään (= ajatellaan, ymmärretään) edunvalvojiksi. Mistä näkökulmasta (= kuinka) työtä tehdään, siitä voimme keskustella. Kuntoutuksen kehittyminen antaa uusia mahdollisuuksia paikallisen toiminnan sisältöön. Kuurosokeiden omat ideat, voimavarat ja mielipiteet on tärkeätä ottaa aina vakavasti huomioon.

Alueellisesti on tärkeätä, että jokainen kuurosokea tietää, mitä omalla alueella järjestetään. Näyttää siltä, että tulkkien käyttöön liittyy suuri määrä ongelmia. Tulkit itse voivat yhteistyössä aluesihteerien kanssa auttaa tiedon välittymistä kuurosokeille.

Vapaa-ajan harrastuksia tarvitsemme kipeästi. Tämä asia on haaste. Tarvitsemme vapaaehtoisia vetämään erilaista toimintaa. Tällä hetkellä yhdistyksellä ei ole siihen omia voimavaroja. Toivoisin kovasti, että te siellä kentällä alatte miettiä kuka omalla alueella voisi jotain tarjota toisille. Minkä harrastuksen tai taidon hän voisi antaa ja jakaa kanssamme? Tiedän, että joukossamme on paljon niitä, jotka eivät halua toimia vammaisjärjestössä. Heillä olisi kuitenkin annettavaa toisille. Me emme aseta esteitä yksityisen ihmisen työlle, vaan voimme tukea, jos tiedämme suunnitelmista.

Lomatoiminnasta

Yhdistys saa vuosittain RAY:ltä määrärahan sosiaaliseen lomatoimintaan. Tätä rahaa jaetaan anomuksesta tarvitseville.

Monet ovat toivoneet, että saisivat selvää rahaa. Näin emme voi tehdä, koska sosiaalilomasta on annettu tärkeät määräykset, joita olemme velvolliset noudattamaan.

Tänä vuonna anojia oli enemmän kuin aikaisemmin. Kaikki hakijat olivat lomaan oikeutettuja ja olemme voineet sen jokaiselle myöntää. Toivon mukaan saamme ensi vuodeksi enemmän varoja lomatoimintaan.

Tampereen palvelutalossa sopii viettää lomaa vaikka talvellakin. Aikaisemmin johtokunta päätti, että jäsenet saavat alennusta vuorokausimaksuun, jos viettävät lomaa palvelutalossa. Tämä itse maksettu loma

voi olla vaikka vain päivän tai kahden pituinen. Monet kunnat ovat varanneet pieniä määrärahoja sosiaalilomatoimintaan. Kannattaa kysellä tätä mahdollisuutta. Myös seurakunnat ovat antaneet avustusta lomien viettoon. Jos omat varat eivät riitä, kyselkää siis erilaisia mahdollisuuksia. Aluesihteeritkin auttavat asioiden selvittelyssä kunhan vihjaatte.

Näyttää siltä, että lomatoiminta vaatisi vetäjiä. Joskus useampi kuurosokea viettää samanaikaisesti lomaa samassa paikassa. Monet heistä kaipaavat ohjelmaa. Tulkin tai oppaan seurassa vietetty 5 vuorokautta tuppaa käymään pitkäksi. Lomallaankin ihminen toivoo löytävänsä uusia ajatuksia ja tekemisen muotoja. Tarvitsemme yhteyksiä toisiin ihmisiin.

Vuosikokousasiaa

Monet ihmiset ovat puhutelleet johtokuntaa vuosikokouksen pitoon liittyvistä asioista. Kiitos teille kaikille siitä!

Aluksi totean, että johtokunta ei päätä sitä, kuinka monta vuosikokousta yhdistys pitää. Liittyessään jäseneksi jokainen saa yhdistyksen säännöt. Säännöissä sanotaan, että sääntöjen muutoksesta päättää vuosikokous! Tällä hetkellä jäsenet kannattavat ajatusta, että vuosikokous pidettäisiin syksyllä joulujuhlan yhteydessä. Kevätkokous säilyisi ennallaan maaliskuussa.

Kustannukset pelottavat jäsenistöä. Muutamilla oli huoli siitä riittävätkö yhdistyksen varat, jos suuria kokouksia on useita vuoden aikana. Jos tarvitsemme kaksi vuosikokousta, tarvitsemme myös varoja enemmän. Varoja voimme anoa RAY:ltä.

Johtokunta on saanut myös toivomuksia teknisten laitteiden toiminnasta. Vikuroivat laitteet ovat kiusallisia, tarvitsemme asiantuntijoita monen laitteen yhteen sovituksessa. Totean tässä, että ongelmat ovat yhdistyksen tiedossa. Yritämme kyllä korjata asioita niin hyvin kuin pystymme.

Toivon, että kyselette asioita niiltä, jotka niistä tietävät. Jokaisella on täysi oikeus tietää yhdistyksen toimintaan liittyvistä asioista.

Kuurosokeiden henkilöiden oikeuksien julistus

Hyväksytty YK:n yleiskokouksen istunnossa 23.7.1980.

1. artikla

Jokaisella kuurosokealla henkilöllä on oikeus nauttia niistä yleismaailmallisista oikeuksista, jotka taataan kaikille ihmisille YK:n yleismaailmallisessa ihmisoikeuksien julistuksessa.

Samoin kuurosokealla henkilöllä on oikeus nauttia niistä oikeuksista, jotka taataan Vammaisten Oikeuksien julistuksessa.

2. artikla

Kuurosokeilla henkilöillä on oikeus odottaa, että kaikki hallitukset, hallintomiehet, opetus- ja kuntoutushenkilökunta sekä suuri yleisö tunnustavat ja kunnioittavat kuurosokeiden henkilöiden kykyä ja pyrkimyksiä viettää normaalia elämää yhteiskunnassa.

3. artikla

Kuurosokeilla henkilöillä on oikeus saada paras mahdollinen lääketieteellinen hoito ja huolenpito näön ja kuulon palauttamiseksi.

Samoin heillä on oikeus saada ne palvelut, joita tarvitaan näkö- ja kuulojäänteiden hyväksi käyttämiseen.

Suurin mahdollinen itsenäisyys tulee taata tehokkaimmilla optisilla apuvälineillä ja kuulolaitteilla, tarvittaessa puheterapialla sekä muilla kuntoutusmuodoilla.

4. artikla

Kuurosokeilla henkilöillä on oikeus taloudelliseen turvallisuuteen, joka varmistaa tyydyttävän elintason.

Heillä on oikeus kykyjensä ja taitojensa mukaiseen työhön tai muihin mielenkiintoisiin tehtäviin. Niiden vaatimasta koulutuksesta ja opetuksesta tulee huolehtia.

5. artikla

Kuurosokeilla henkilöillä on oikeus elää itsenäistä elämää perheen ja yhteiskunnan jäsenenä. Heillä on oikeus elää omaa elämäänsä tai mennä naimisiin ja kasvattaa perhe.

Kun kuurosokea henkilö elää perheessä, on asianomaisten virkamiesten annettava koko perheelle suurin mahdollinen apu.

Milloin laitoshoido on suositeltavaa, on se annettava sellaisessa ympäristössä ja sellaisissa olosuhteissa, jotka mahdollisimman paljon muistuttavat normaalia elämää.

6. artikla

Kuurosokeilla henkilöillä on oltava oikeus maksuttomaan tulkkipalveluun, jonka ansiosta he voivat kommunikoida tehokkaasti ja ylläpitää kosketusta toisten ihmisten ja ympäristön kanssa.

7. artikla

Kuurosokeilla henkilöillä on oikeus ajankohtaisiin uutisiin, tietoihin ja luku- ja kirjoitusaineistoon sellaisessa muodossa, jonka he pystyvät omaksumaan. Tähäravittavat tekniset apuvälineet on oltava saatavilla ja niihin liittyviä tutkimuksia on rohkaistava.

8. artikla

Kuurosokeilla henkilöillä on oikeus vapaa-aikoinaan virkistykseen, jota heidän hyväkseen on järjestettävä.

Heillä on myös oltava oikeus ja mahdollisuus pe-

rustaa omia kerhoja ja yhdistyksiä, joissa he voivat kehittää itseään ja parantaa sosiaalista asemaansa.

9. artikla

Kuurosokeilla henkilöillä on oikeus konsultointiin (= kysyä neuvoa, neuvotella) kaikissa heitä suoraan koskevissa asioissa. Heillä on oikeus laillisiin neuvoihin ja suojaan vammasta johtuvien oikeuksien vääriä rajoituksia vastaan.

Tämä julistus hyväksyttiin alunperin Helen Keller Maailmankonferenssissa 16.9.1977. Konferenssi käsittelee kuurosokeiden nuorten ja aikuisten palveluja.

YK:n Talous ja Sosiaali Neuvosto otti julistuksen huomioon päätöksessään 1979/24 huhtikuun 9. päivänä 1979.

Lukijan palsta

Heinäkuun vaiheita

Aurinkoiset päivät alkoivat, joten voimme ottaa kovasti auringonkylpyjä vartaloomme. Ilmasto lämpeni 17. heinäkuuta. Lämmintä kesti monta päivää, paitsi lauantaina 18. päivänä oli pilvistä ja tuuli oli kylmää. Mutta nyt on ollut jatkuva kuuma ja aurinkoinen sää. Kyl-

lä poltteli selkää ja olen jo kovasti päivettynyt. Jo 4 kertaa olen saanut aurinkoa tuohon paljaaseen reumavartaloon. Talvella sitten ei niin kolota kylmillä ilmoilla. Aurinko on kuin lääketta reumaa poteville henkilöille. Niin minä ainakin tunnen sen. Tulee pitää aina väliaikoja. Joka päivä ei voi paahduttaa itseään. Pitää parannella entiset ja sitten taas uudelleen voipi ottaa aurinkoa.

On todella lomanviettäjillä hyvä lomaakin viettää huviloissaan, jotka sijaitsevat järvien rannoilla. Siellä saavat uiskennella lämpimässä järvivedessä.

Tämä kotini on kuin huvila kauniin Särkijärven rannalla. Paljon on lomalaisia käynyt meillä heinäkuussa ja kesäkuun lopulla, aivan Ruotsista saakka. Oli muuten heinäkuun alku 9. päivä pilvinen ja sateinen. Aivan paleli ulkona. Piti olla lämpimiä vaatteita yllä. Mutta nyt pitää jo varjopaikkoja päivisin etsiä. Hyvä on, että tuli viimevihdoin lämmin aurinkoinen ilmasto, että marjasato alkaa metsissä kypsyä. Niin näkevä ihmiskunta täällä Kainuussa pääsee kypsyä marjoja poimimaan. Tulee jonkinverran lakkamarjaakin näille seuduille. Kylmä kevät ja yöpakkaset vähensivät kukinta-aikana marjasatoa. Näin sokeana ei niitä voi poimia. Se on näkevän henkilön työtä.

Leevi Haverinen

Muistoja Huttulan patikkaleiriltä

Hieman ennen juhannusta minä ja Suoma saimme kutsukirjeen Huttulan patikkaleirille, joka alkaa 21.6.87. Olin iloinen ja minä hyppelin, että pääsem-

me Huttulaan! Sunnuntai 21. päivä kesäkuuta oli oikein kaunis, aurinkoinen ja lämmin päivä. Suoma ja minä lähdimme junalla Tampereelta Jyväskylään, Jyväskylästä linja-autolla Huttulaan. Matkan aikana Petäjävedellä muistutin vielä autonkuljettajalle, että jättää meidät Sokeain lomakodin kohdalle. Kuljettaja jätti oikeaan paikkaan ja lisäksi saattoi meidät tien yli.

Leirille saapui 47 henkeä. Vetäjänä oli Inge Frisk. Mukana oli vain 3 kuurosokeaa: Kalevi Kuikanmäki, Suoma ja minä. Tavattiin entisiä ammattikoulun tovereita. Meillä oli monenlaista ohjelmaa: liikuntaa, voimistelua, olympialaiset ja retkiä.

Aamuisin aloitettiin reippaasti jumppaamalla klo 7.45. Aamupalan jälkeen oli hieman lepoa tai valmistelua matkaan. Kävelimme järven ympäri monena päivänä. Eräänä päivänä teimme kävelyretken noin 7 km päässä olevalle huvilalle. Sen omistaa entinen Keski-Suomen Sokeain puheenjohtaja Yrjö Savolainen. Isäntä ja emäntä olivat meitä vastassa ja toivottivat meidät tervetulleiksi. Päivä oli kesän lämpimin. Meille tarjottiin kahvit, makkarat paistettiin ja saunottiin. Paluumatkan useat kävelivät ja toiset menivät autoilla. Torstaina oli viimeinen retki ja viimeinen aurinkoinen päivä.

Lämpimän sään aikaan, aamun auringossa lähdimme tilausbussilla Saarijärven kiviäuden museoon. Perille päästyämme alkoi sataa. Menimme polkua pitkin museopaikalle. Siellä oli aluksi erilaisia kiviä katseltavana. Niitä sai tunnustella käsin. Seinällä oli kuvia ja reikiä. Suoma yritti kurkistella eräästä rei-

ästä ja säikähti kovasti. Aloin ottamaan selvää, mikä se oli ja koettelin reikää. Mikä perhana, siinä oli karvainen elävä kasvo, oliko se kivikauden asukas? Ei ollut. Tarkemmin tutkittuamme huomasimme, että ei se ollutkaan Perhana, vaan Huttulan talonmies. Hän oli mennyt seinän taakse ja pannut päänsä reiästä ulos. Kyllä nauratti!

Museossa oli keihäitä, jousia ja nuolia ja yhdestä puusta koverrettu vene, oli erilaisia kiviä ja asuntoja, joissa oli poron ja hirven taljasta lattia ja katto lämpimikseen. Ja oli sammalmajoja, oli ihmisten patsaita sekä erilaisia pyydyksiä ja loukkuja, ansoja ja aitoja. Palasimme takaisin Huttulaan Jyväskylän kautta.

Aurinko paistoi ja alkoi tuulla kylmästi. Perjantai ja viimeinen ilta olivat sateisia. Illanvietossa jaettiin palkinnot olympiavoittajille. Tanssia oli joka ilta. Siinä hommassa Kalevin jalka parani nopeammin. Hän oli talvella kaatunut hiihdossa ja katkaissut jalkansa. Jalan hän sitoi itse ja meni vasta toisena päivänä lääkäriin, joka pani jalan kipsiin 7 viikon ajaksi. Nyt hän juoksee jo.

Suoma ja minä asuimme mökissä perjantaiyönä. Siellä oli niin kylmä, että ei voinut nukkua. Aamulla toiset lähtivät pois, sillä leiri päättyi lauantaina. Me muutimme pois mökistä päärakennukseen. Lähtiesämme huomasimme, että patteri oli ruvennut lämpenemään ja kuumeni, mutta vuorokautta liian myöhään.

Suoma ja minä jäimme Huttulaan kahdeksi vuorokaudeksi odottamaan kuurosokeiden leiriä. Minä kyl-

lä uin joka päivä saunan jälkeen.

Rannalla laiturissa oli pieni purjelautta. Leikin sil vedessä — käänsin välillä sen ylösalaisin ja olin its vuoroin lautan alla ja vuoroin päällä. Vedessä leikkiminen on hauskaa kun osaa uida. Mutta aluksi oli ikävää, kun meni uimaan. Oli heti noustava ylös, koska jalat olivat paleltua. Vasta toisena päivänä alkoi vedet lämmitä. Menin uimaan useammin ja mitä useammin menin veteen, sitä lämpimämmäksi vesi tuli. Ajattelin, johtuiko veden lämpeneminen siitä, että otin erittäin kovat löylyt ja menin sitten lämpimänä uimaan. Ehkäpä itse näin lämmitin järven vettä. Kyllä siellä tietenkin toisetkin uivat, vaikka eivät kaikki.

Kyllä se patikkaleiri sopii kuurosokeallekin hyvin jos vain on oma tulkki mukana. Meillä ei ollut tulkkeja, mutta Kalevi ja minä kuulimme jonkin verran. Suoma lukee huulilta. Minä olin ensimmäisen kerran kuurosokeiden kanssa patikkaleirillä, samoin Suoma.

Kyllä Huttulan uusi päärakennus on tosi hieno kuin hotelli. Siinä on 30 paikkaa kahden hengen huoneissa. Huttula olisi hyvä ja sopiva paikka myös kuurosokeiden hiihtoleirin paikaksi. Monet kuurosokeat olisivat halukkaita lähtemään mukaan, jos hiihtoleiri olisi Huttulassa. Hiihtoleiri on pidetty lähes joka vuosi Vierumäellä. Olen aina ollut mukana hiihtoleirillä ja huomaan, että porukkamme vähenee vuosi vuodelta. Viime talvena siellä oli vain 5 kuurosokeaa ja opasta. Onkohan hiihtoleiri ensi talvenakin Vierumäellä, ja meneekö sinne enää kuurosokeita? Jos hiihtoleiri oli

si Huttulassa, niin se ehkä tulisi entisen tavan mukaan täyteen.

Syysterveisin

Olavi Eira

Juuri sain tiedon, että Ahti Myyrä on Kouvolassa SM-kilapiluissa voittanut 3 kultaa, 1 hopean ja 1 pronssin ja kunniapalkinnon.

Toimituksen huomautus: Toimitus sai viime numeron painoon menon jälkeen tietää lisää Ahdin tuloksia. Tässä ne ovat:

1. palkinto: pituus, 2,34 m
1. palkinto: 60 metrin juoksu, 9,96 s
1. palkinto: 5-ottelu, 3030 pistettä
2. palkinto: 400 metrin juoksu, 1.18,78 min
3. palkinto: korkeus, 115 cm
4. palkinto: kuula, 8,18 m

Todella hieno saavutus!

NUKU -87

NUKU -87 eli nuorten kurssi pidettiin 3.-7.8. Jyväskylässä, lasten kuntoutuskeskuksessa. Osanottajia kertyi seitsemän: Seija, Tuula, Juha, Anita, Maarit, Juha-Pekka ja minä... ja tietysti Niku. Hurjasti vaan terveisiä Varkauteen! Oivallisina vetäjinä toimivat Olavi Hartikainen ja Leo Turunen.

Kurssin ilmapiiri oli lämmin, leppoisa ja välitön. Tytöjä oli enemmistö, mutta pojat pitivät kyllä puolensa. Yhteispeli oli saumatonta. Yhdessä syötiin, juotiin, naurettiin: vaihdettiin kuulumisia sekä kokemuksia saunottiin ja uitiin; hirmuisen antoisaa!

Teimme retkiä Jyväskylän näköalapaikalle Vesilinnan, Huttulaan, Viherlandian erikoiskasvien maahan sekä kurojen yhdistykseen. Retkikohteista ollut puutetta. Kävimme myös elokuvissa.

Kahtena päivänä saimme vieraita. Kaija Salekari ja Terhi Pikkujämsä toivat terveiset Helsingistä. He kehoittivat yhdistyksen toiminnasta ja kurseista. Me kurssilaiset esitimme toiveita matkojen, kurssien ym. suhteen. Silmälääkäri Olavi Pärssinen perehdytti mainitsemieni osti silmän syövereihin. Kauko Kokkonen istui ilta kassamme. Kaukon voimakas persoonallisuus siinä vähdytti.

Tätä kirjoittaessani muistelen haikkeana kurssipäivä. Miten saatoinkaan olla epävarma kurssille osallistumisesta! Sain uusia, ihania ystäviä. (Huokaus!). Ensi kesänä kokoonnutaan taas NUKU -88:lle. Toivottavasti meitä on silloin vielä enemmän! Tavataa!

Sat

Tuntosarven julkaisutapa

Hidas ääninauha ja videokasetti ovat harkittavina

Tuntosarvi ilmestyy tällä hetkellä isokirjoitus- ja piste-lehtenä. Ääninauha ja videokasetti ovat parhaillaan pohdittavia uusia vaihtoehtoja.

Pyydän kaikkia aluesihteereitä ottamaan selvää oman alueensa mahdollisesta ääninauha- ja videokasettitarpeesta.

Lähetäkää tiedot elokuun aikana Heli Reinikaiselle yhdistyksen toimistoon Helsinkiin. Tietojen avulla voi toimitus- ja rahoitusmahdollisuuksia tutkia tarkemmin.

Kuurosokeiden lehti muissa maissa

Tanska:

Tanskan kuurosokeiden lehti «Månesblad for Dovblinde og tolke» = Kuurosokeiden ja tulkkien kuukausilehti ilmestyy isokirjoituslehtenä, jonka koko on A4 (= normaali paperiarkki). Teksti on kirjoitettu kahdelle palstalle. Palstoja erottaa pysty viiva. Sivuja lehdessä on 16. Paperi on valkoista ja himmeäpintaista. Värejä lehti ei käytä.

Ruotsi:

Ruotsin Kuurosokeiden yhdistyksen lehti «Kontakt» il-

mestyy 10 kertaa vuodessa. Se julkaistaan A4-kokoina isokirjoituslehtenä, pistelehtenä, ääninauhan ja videokasettina.

Pistelehden teksti on ladottu kahdelle palstalle. Etu- ja takakannessa on yksi lisäväri. Paperilaatu on valkoinen ja mattapintainen.

Ilmoitukset

TYKS:n piirin kuurosokeiden kerho

tekee tutustumisretken Tampereen palvelutaloon 29.-30.8.

Lähtö: lauantaina 29.8. Turusta junalla kello 9.45. Kokoontumme rautatieasemalle kello 9.30.

Paluu: sunnuntaina 30.8. Saavumme Turkuun kello 15.30.

Hinta: 134 mk/henkilö. Hintaan sisältyy ateriakorvaukset ja yöpymisen.

Ota mukaan makuupussi ja peseytymisvälineet.

Ilmoittautumiset 26.8. mennessä: Heikki Paatelainen, työhön Laurinkatu 35 A 18, 08100 Lohja, puh 912/12308, kotiin Haarjärvi, 09220 Sammatti, puh 912/6556.

TYKS:n piirin kuurosokeiden kerho

kokoontuu keskiviikkona 2.9. kello 12.00. Osoite: Humalistonkatu 16 B 72-73, Turku, Varsinais-Suomen Näkövammaisten huoneisto.

Keski-Suomen alueen kuulonäkövammaisten kerho

kokoontuu ensimmäisen kerran keskiviikkona 26.8. kello 13.00. Kokouspaikkana on Jyväskylän Kuurojen Yhdistyksen kerhuhuone, osoite: Ilmarisenkatu 20.

Jos haluat kysyä jotain kerhosta, voit soittaa kerhon puheenjohtajalle Kauko Kokkoselle, puh. 941/619816.

Kaikki kerhosta kiinnostuneet ovat tervetulleita!

Nimipäiväonnittelut

Viikolla 34 ovat nimipäiväsankareita: Perttu, Loviisa, Ilma, Ilmi, Ilmatar, Vilja, Rauli, Tauno, lines, lina, Inari, Eemil ja Eemeli.

Kolmetoista mukavaa syytä juoda leivoskahvit tällä viikolla.

Kaikille nimipäiväänsä viettäville kauniit onnittelut!